

Q

EDUCATIEF

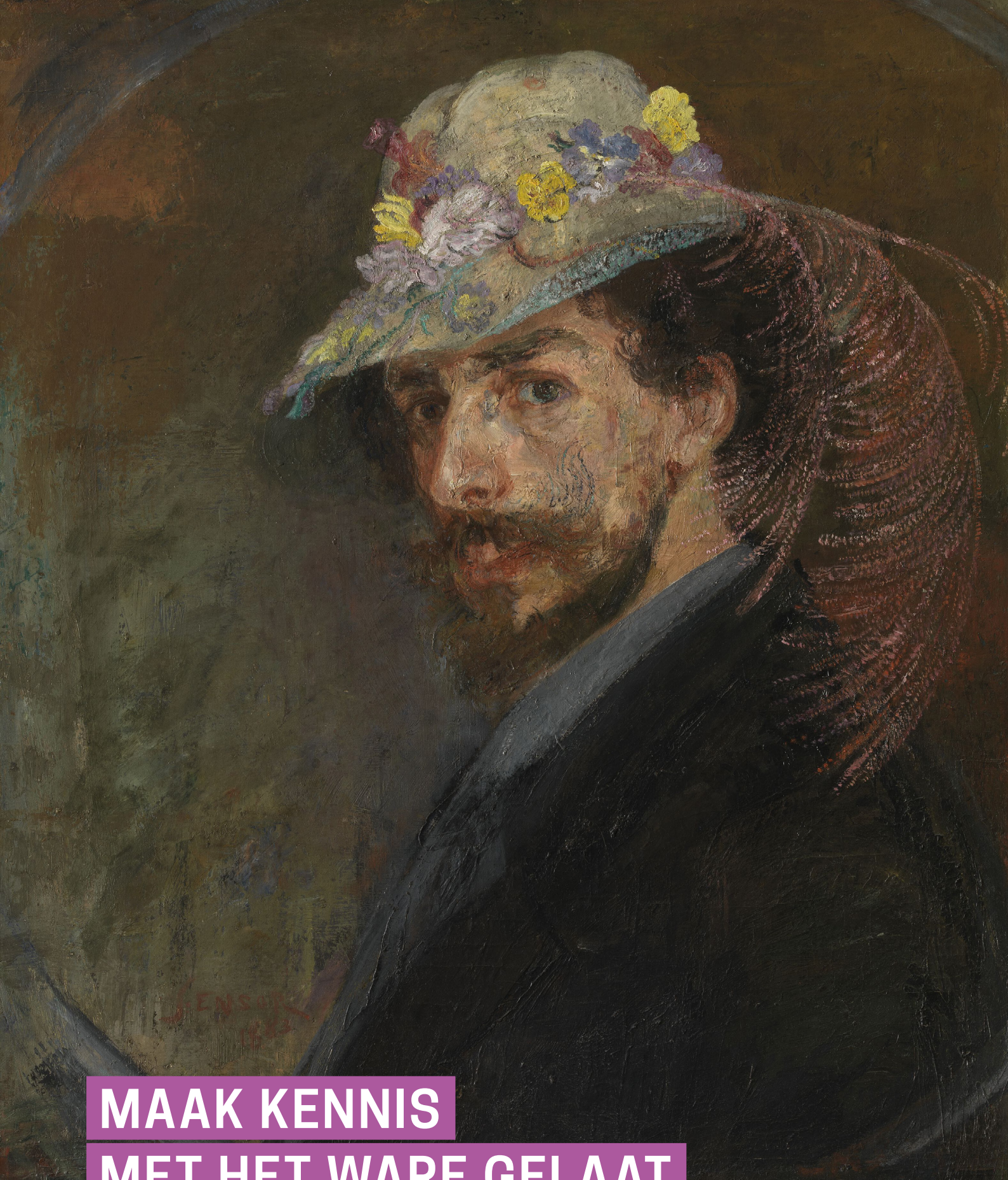
PAKKET

ENSOR

DERDE KLEUTER & EERSTE LEERJAAR

20
24

MAAK KENNIS

MET HET WARE GELAAT

VAN DE MAN

MET DE VELE MASKERS

Beste leerkracht,

In 2024 is het 75 jaar geleden dat James Ensor overleed. Het Ensorjaar brengt een eerbetoon aan de Belgische grootmeester. In december 2023 startte het Ensorjaar in zijn geboortestad **Oostende** met een stadsfestival dat het ware gelaat van 'de man achter de maskers' laat zien. In september 2024 neemt **Antwerpen**, de stad met de grootste Ensorcollectie ter wereld, de fakkel over.

Voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs ontwikkelde mu-zee-um vzw **lespakketten met informatieve en creatieve activiteiten**. Bij deze lespakketten komen verschillende categorieën van **onderwijsdoelen** aan bod. Bij bijna elke leeftijdsgroep starten we met **het samenstellen van een Ensorhoek**. Die verzameling van voorwerpen, boeken, prenten, ... wordt de inspiratieplek voor onze leerlingen. Doorheen het project wordt die ontdekkhoek telkens verder aangevuld.

De activiteiten worden helder en beknopt uitgelegd **voor de leerkracht** en **voor de leerlingen** zijn er printklare werk- en doepakketten. We moedigen de leerkrachten aan om zeker een bezoek te brengen aan het Ensorhuis, Mu.ZEE Oostende of mu.zee.um. Het **Ensorhuis** bestaat uit de authentieke woon- en werkplek van de kunstenaar. Verder zijn er nog

belevingsruimtes waarbij o.a. Ensors schilderijen tot leven worden gewekt en je een inblik krijgt in het atelier van de grootmeester. Met *Rose, Rose, Rose à mes yeux*, *James Ensor en het stilleven in België 1830-1930* brengt **Mu.ZEE** de eerste tentoonstelling (nog tot 14.04.24) volledig gewijd aan de stilleven van Ensor. De tentoonstelling toont hoe Ensor het 19de-eeuwse stilleven interpreteert en verder doet evolueren. Er is ook werk te zien van voorlopers en tijdgenoten die dit genre uitdagen en vernieuwen. Bij de kunsteducatieve organisatie **mu-zee-um vzw** kan je altijd terecht voor rondleidingen en workshops 'op maat'. Ensor neemt een prominente rol in haar uitgebreid aanbod voor een bezoek aan Mu.ZEE of het Ensorhuis. Na of voor een een klasbezoek aan Mu.ZEE of het Ensorhuis kan je met de klas in mu-zee-um terecht in LABO voor een inspirerend Ensor-atelier! Het boek '**James Ensor**' van **Thaïs Vanderheyden** kan ook een bron van inspiratie zijn.

In het Ensorhuis, Mu.ZEE en mu.zee.um zijn er ervaren gidsen die alle leeftijden meenemen op een boeiende trip. Van plan **een rondleiding te boeken?** Dan stellen we voor om vooraf de verkennende activiteiten eerst uit te voeren als voorbereiding op je bezoek. Deel dit ook mee bij het boeken. De overige activiteiten zijn ideaal als naverwerking.

Campagnebeeld 'Rose, Rose, Rose à mes yeux', *James Ensor en het stilleven in België 1830-1930* in MuZEE Oostende

DE VIER ACTIVITEITEN VOOR

DERDE KLEUTER EN EERSTE LEERJAAR

Activiteit 1. Nederlands: INFO LEVEN ENSOR

p 5

Luisteren, spreken, lezen, schrijven, strategieën, taalbeschouwing

Eerst stellen de kinderen vragen bij de poster van Ensor. Dan luisteren ze aandachtig naar het verhaal over de bijzondere kunstenaar James Ensor. De tekst geeft de belangrijkste levensfasen van de kunstschilder weer en heeft oog voor de prettig gestoorde kant van de excentrieke Ensor. De prenten (in bijlage op A4 formaat en eventueel door de leerkracht te vergroten) focussen we op zijn minder bekende en bekende periodes. De schilderijen staan exemplarisch voor deze fasen in het leven van de Oostendenaar. Na het beluisteren van het verhaal herneemt de leerkracht enkele prenten waarbij er in vragen gepeild wordt hoe het verhaal werd beleefd en hoe zij tegenover deze figuur staan.

bijlages

p 6

Activiteit 2. Mens en maatschappij: HET RARITEITENKABINET/ SCHILDERSATELIER

p 13

Ruimtelijke oriëntatie, ruimtelijke beleving, ruimtelijke ordening

Tijdens en na een bezoek aan een atelier van een kunstenaar gaat de begeleider dieper in op de inrichting van een kunstenaarsatelier. Aan de hand van enkele foto's van Ensors schildersatelier maken de leerkracht en de kinderen van hun klas een schildersatelier met voorwerpen (maskers, schelpen, stoffen,...) die ook in Ensors woning aanwezig waren. Er zijn ook alternatieven indien deze activiteit niet lukt.

bijlages

p 18

Activiteit 3. Beweging: EXTRA VERWERKING VAN HET VERHAAL

p 27

Groot motorische en klein motorische vaardigheden, bewegingsopdrachten en speltaken, beweging als expressie- en communicatiemiddel.

Het verhaal, zoals verteld aan de hand van de prenten, wordt nu met de kinderen ook via bewegingsexpressie beleefd. Welke bewegingen maak je als je groots en breed op je schildersdoek werkt. Of James die tegen de wind in op het strand wandelt. Of James die een standbeeld wordt.

Activiteit 4. Kunstzinnige oriëntatie: KIJKEN IS EEN KUNST

p 30

Gericht waarnemen en omgaan met **beeldtaal**

Aan de hand van gerichte oefeningen met een kijkkadertje waarover elke kleuter beschikt observeren de kinderen de omgeving om zich heen. Ze leren, gericht kijkend, nieuwe zaken te ontdekken, dingen waar ze nog nooit op gelet hadden. Ze mogen maar één bijzonder plekje overhouden. Dat vertellen ze aan de leerkracht en aan de andere kinderen. De leerkracht maakt met een smartphone een foto van hun mooi plekje. Die foto's komen in een mini-expo terecht. Doe dit in kleine groepjes.

Het werken met de kaders gaat in een volgende activiteit nog even door. De kinderen tekenen of schilderen 'het mooiste dat ze hebben waargenomen met het kleine kadertje' nu heel groot.

bijlages

p 32

Activiteit 5. Evaluatie van het project

p 35

Activiteit 6. Doelstellingen

p 37

ACTIVITEIT 1: NEDERLANDS

VOORLEESVERHAAL MET NAGSPREK OVER HET LEVEN VAN JAMES ENSOR

Lesdoelen: Zie pagina 37.

Materiaal:

- o Prenten (zie pagina's 8 tot en met 12)
- o Spiekbriefjes met staakwoorden uit het verhaal op de keerzijde van de bijlages.

Lesverloop: Inleiding. Hang in de klas een portret van Ensor (bijlage p 9) als een call. Het zal de kinderen opvallen. Wie is die man met de hoed? Willen jullie er meer over weten? Het is een schilder. Pols naar vragen die ze over deze figuur willen weten.

Vertelling. Het verhaal zelf en enkele tussendoorvragen vind je op de bijlages hierna. Je kunt die vragen ook sparen voor het einde.

Slot. Je eindigt met gerichte vragen waarbij naar het effectief luisteren wordt gepeild. En er zijn enkele filosofische vragen.

Tips om spannend en goed te vertellen:

Met een mooi en goed verteld verhaal kan je veel bereiken. Leerlingen ontwikkelen luistervaardigheid en verruimen hun woordenschat en concentratievermogen. Het stimuleert ook hun verbeelding.

Lees de tekst vooraf goed door. Enkele staakwoorden op de keerzijde van de prent helpen.

Zorg dat er rust is in de klas en weinig afleiding

Vertel vooraf in het kort iets over de inhoud van het verhaal

Lees de tekst rustig en duidelijk voor en zorg dat je gezicht duidelijk zichtbaar blijft

Maak gebruik van de mogelijkheden van je stem, maar overdrijf niet

Maak tijdens het voorlezen af en toe gebaren om de woorden te verduidelijken

Breng tijdens het voorlezen af en toe een pauze aan

Stop met voorlezen als de aandacht verslapt en kies een ander moment

Wil je interactief voorlezen? Betrek er dan de leerlingen bij door tussendoorvragen te stellen. Door vragen te stellen tijdens het verhaal kun je de betrokkenheid van de leerlingen verhogen, maar de vragen mogen het verhaal niet te veel onderbreken

Varieer in toon: soms luid, dan weer zacht of fluisterend

Gebruik bewegingen en gebaren om het verhaal te ondersteunen, maar niet zo veel dat het afleidt

Vertel niet te lang. Voor leerlingen tot 8 jaar max 15 minuten.

ACTIVITEIT 1:

HET VOORLEESVERHAAL

8 tot 15 minuten, afhankelijk van kleuter of 1ste leerjaar

Toen ik 15 jaar was, vond iedereen al... Waaaw, die James Ensor die kan tekenen. Kijk eens hoe mooi ik die badkoets op het strand heb geschilderd. Met prachtige kleuren. En dat licht. Zo een licht vind je alleen in Oostende. Een iedereen zei: „Die James moet zeker naar een tekenschool.” Zou er iemand in de badkoets zitten, denk je? En wie van jullie kan goed tekenen? Zo goed als meneer James?

Wacht, willen ze een portret van iemand die naar de schilder kijkt? Wel, ze krijgen er één. En niet zomaar een portret. Ik maak een portret van MEZELF. En ja, ik kijk dus naar de schilder. Ah nee. Dat kan niet. Want ik schilder mezelf.

Weten jullie soms hoe ik dit portret van mezelf maakte? Juist. Ik kijk in een spiegel. Ja. Hahaha. En ik blijf lekker de rare meneer. Daar hou ik van. En om het nog gekker te maken zet ik een kleurrijke hoed op mijn hoofd. Die gekke, gekke James zeiden de mensen. Waar haalt hij het vandaan. En gek portret van zichzelf met een gekke hoed. James! James! James toch! Wat vinden jullie van mijn portret?

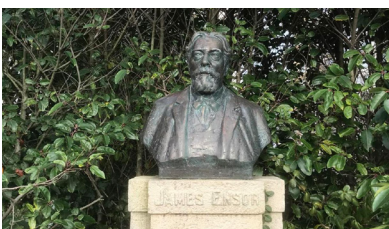

Man, man, wat had ik zin in het schilderen. Ik maakte ooit een heel groot schilderij. Zo groot als die muur hier. Wat zien jullie allemaal op dit hele grote schilderij?

Maar gelukkig vond iedereen dit schilderij supermooi. Al die kleuren, al die mensen. Overal waar je keek, ontdekte je iets. Zie je de burgemeester met zijn witte sjerp? En heb je de muzikanten al opgemerkt? Met voorop de muzikant met de grote trom?

Er is één iets in het jaar dat ik het mooist vind in Oostende. Dat is carnaval. Dan is er een stoet, er wordt gefeest en gedanst en iedereen is verkleed. Rare hoeden, zotte kleren en ... maskers. Ja, maskers, dat vind ik zo mooi. En weet je waarom? Soms maakt een masker je blij. Zo een gek gezicht. Zoals deze hier. Maar soms maakt een masker je ook bang. Kijk maar naar die met zijn wit hoofd. Brrrr. Vinden jullie dat ook? Maken maskers jullie blij of bang?

Men zegt wel eens. Je bent pas echt beroemd als ze een standbeeld van je maken. En ja hoor. Dat gebeurde. Ik kreeg in Oostende mijn standbeeld. En dat staat er nu nog. Ach, ik vond het toch wat vreemd, zo een standbeeld van jezelf. Elke ochtend maakte ik mijn wandeling en dan passeerde ik vaak voorbij mijn beeld en dan maakte ik er vaak een praatje tegen. Ja, gekke James, dat ben ik altijd gebleven.

Bijlagen
Activiteit 1.
Nederlands

James Ensor, De intrede van Christus te Brussel in 1888-1889, J. Paul Getty Museum, Malibu, Los Angeles

James Ensor, Zonderlinge maskers, 1892, KMSK Brussel

ACTIVITEIT 2: MENS EN MAATSCHAPPIJ

GERICHT RUIMTELIJKE ORIENTATIE, RUIMTELIJKE BELEVING EN ORDENING

Lesdoelen: Zie pagina 38.

Materiaal: Bijlages p 18 tem p 26

Lesverloop: Indien het eerste deel, het atelierbezoek, niet kan plaatsvinden, geven we een alternatief.

DEEL 1: HET ATELIERBEZOEK

DE IDEALE FORMULE

Het hoeft niet noodzakelijk een schildersatelier te zijn. Dat mag ook de werkplaats zijn van een beeldhouwer, keramist, textielkunstenaar of fotograaf. Zo een atelier vind je onder andere via <https://beeld.be/nl/werken-kunstenaars>. Maar ook ouders van de kinderen, de plaatselijke cultuurdienst of een oproep op Facebook opent deuren.

1. Stappen vooraf

- o Maak aan de kinderen vooraf duidelijk wat een atelier is: een plek waar de kunstenaar werkt, maar ook nadenkt, probeert. Misschien toon je al enkele foto's van de plek of maakte je een filmpje. Of misschien stuurde de kunstenaar een brief of foto's?
- o Verzamel en noteer vooraf vragen die kinderen willen stellen.

2. Het bezoek zelf

- o De kunstenaar verwelkomt de groep, geeft een rondleiding, legt uit hoe hij/zij werkt.
- o Kinderen stellen vragen die werden voorbereid.
- o Leerkracht vult nog aan.
- o Bedanking. Misschien hebben de kinderen wel een cadeautje gemaakt voor de kunstenaar?

3. Nagesprek

- o Wat is hen bijgebleven?
- o Leerkracht tekent ervaringen op van de kinderen die eventueel ook terugkomen in het atelier van Ensor.

OOK EEN GOEIE FORMULE

Je laat zelf een kunstenaar naar de klas komen of je richt zelf 'als kunstenaar een atelier in je klas in. Die heeft materiaal mee en foto's van zijn atelier en hoe hij werkt. De rest van de stappen kunnen zo goed als aangehouden blijven.

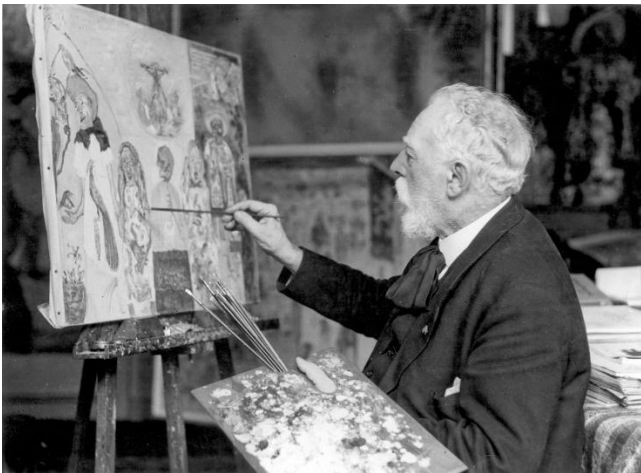
Het eerste leerjaar (school Sint-Leo - Hemelsdaele) van juf Greet is op bezoek bij kunstenaar Jan De Cock.

DEEL 2: HET ATELIER VAN ENSOR

De leerkracht vertelt aan de hand van de foto's (bijlages p 19 tem p 22). Idealer is een bezoek aan het Ensorhuis.

In het begin schilderde Ensor op een zolderkamer. De muren hingen vol schilderijen die hij snel wou verkopen. Ooit maakte hij een schilderij van de foto die je hier ziet. Hij zette wel een schedel op zijn hoofd. Raar he? Ik tel op het schilderij vijf schedels. Vind je ze terug?

De moeder van Ensor had een winkeltje waar ze onder andere schelpen, koralen, vazen en maskers verkocht. De jonge Ensor hielp er soms. Snap je nu waarom je zoveel maskers en schelpen op zijn schilderijen vindt? Toen Ensor ouder was, kreeg hij een mooi huis van zijn oom cadeau. Ensor schilderde in dat huis in het Blauwe Salon. Daar stond ook een soort piano waar hij op speelde en het salon stond vol ... schelpen, vazen en maskers.

Je kunt ook een mooi filmpje over het Ensorhuis bekijken (2 min tot en met 6 min 50 sec). Laat de klank weg en vertel zelf. www.arte.tv/de/videos/108163-001-A/james-ensor-die-phantasmagorien-von-ostende/

3. IN DE KLAS MAKEN WE EEN ENSORHOEK

We hoeven het niet groots te maken. Maar er zijn zeker dingen die jij, vrienden of bekenden, collega's of de kinderen kunnen aanbrengen. Een bezoek aan het Ensorhuis, het atelier van de kunstenaar of het filmpje geven inspiratie. Ook enkele foto's (bijlages p 23 tem p 26) geven inspiratie.

Je kunt de muren alvast mooi versieren met de vele kopieën van de bijlages van schilderijen en foto's. Verder vind je wel snel schelpen, korallen, maskers, kleine opgezette dieren, scheepjes, vazen, bloemen, glazen, flessen, kannetjes, oude poppen, fruit en andere spullen. Deze elementen kunnen eventueel nog door de kinderen worden nagetekend. Zorg voor zaken in de Ensorhoek die kinderen van een kleuterklas mogen aanraken, aantrekken (kledij) of opzetten (hoed).

Bijlagen
Activiteit 2.
Mens en maatschappij

Anoniem, Ensor in zijn atelier in het ouderlijke huis, 1896-1897, collectie Mu.ZEE Oostende – Fonds Xavier Tricot

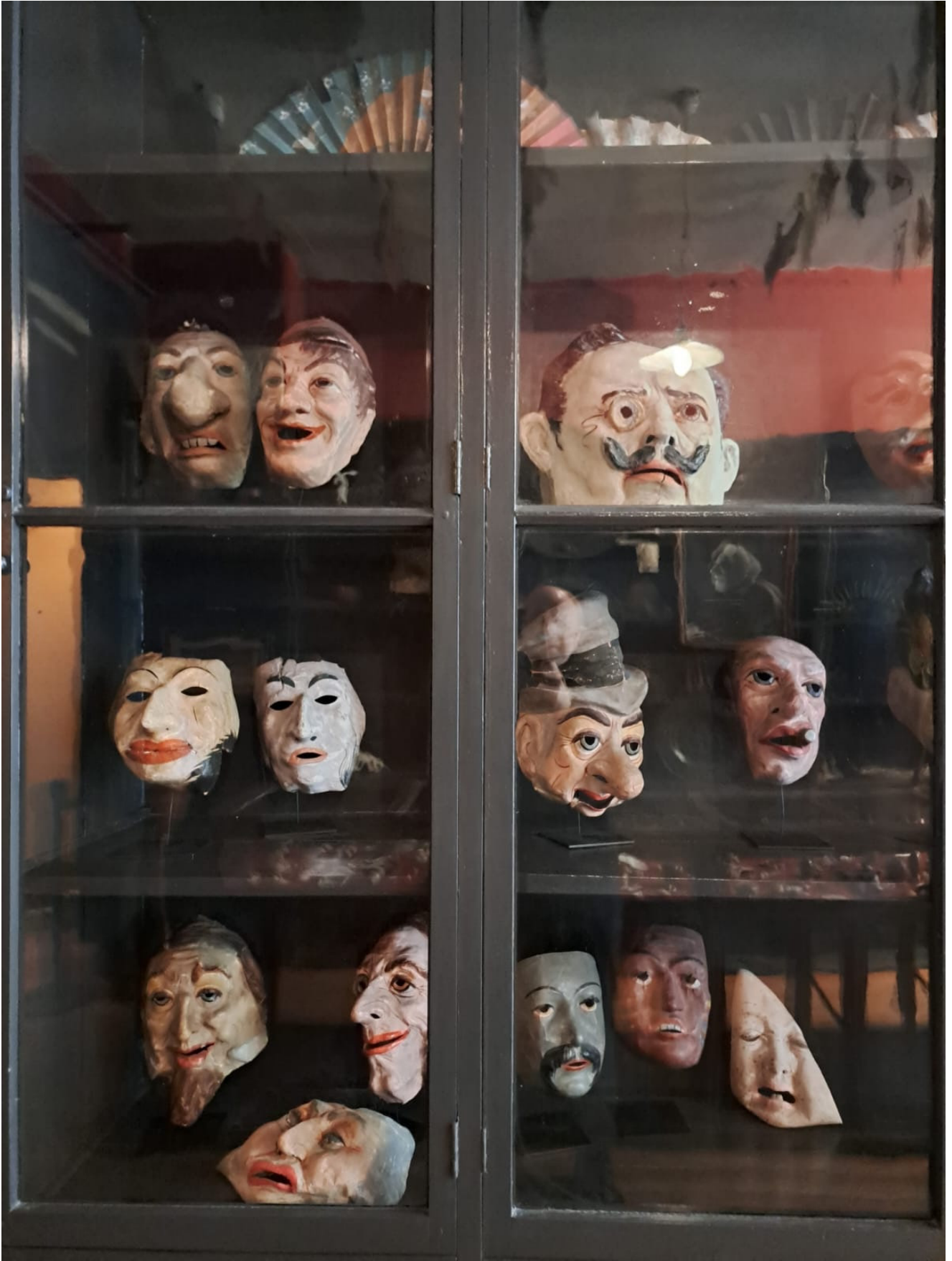

Foto Creten-Georges, Ensor schilderend aan "Vivisecteurs", s.d., collectie Mu.ZEE bibliotheek Oostende

ACTIVITEIT 3: BEWEGING

BEWEGEN BIJ HET VERHAAL VAN JAMES ENSOR

Lesdoelen: Zie pagina 37.

Materiaal: Geen

Eventueel wat zachte achtergrondmuziek

Lesverloop: Afhankelijk van het feit of je kinderen bewegingsopdrachten gewoon zijn... Je kan de opdracht in je klas uitvoeren, op en rond hun stoel. Maar het kan ook in een vrijere ruimte, bijvoorbeeld de turnzaal.

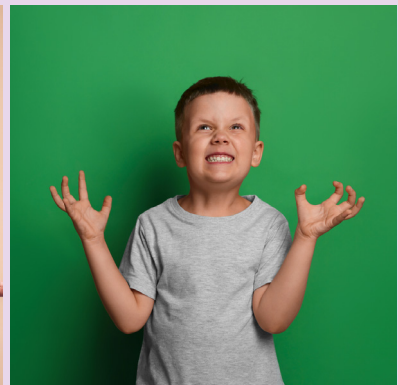
Wees heel duidelijk in je bewegingsopdrachten. Beschrijf het tot in het kleinste detail. Iemand kijkt boos. Ok, maar hoe boos kijkt hij. Zijn ogen rollen bijna uit zijn hoofd. Zo boos is hij.

Toon niks zelf voor, tenzij de opdracht echt niet duidelijk is.

Als je voelt dat de opdracht niet goed aanslaat bij je kinderen. Stop dan met deze deelopdracht of probeer de opdracht nog iets duidelijker te maken. Merk je dat het nog niet lukt, ga meteen naar een volgende situatie.

Bij de opdrachten gebruik je woorden die de kinderen direct begrijpen. Niet zo leuk als je hen vraagt iets te doen en ze niet eens het woord of de woorden begrijpen. Een woord dat kinderen wellicht niet kennen en vooraf geduid moet worden is 'doek' (schildersdoek).

Hier een viertal foto's van kinderen van zes aan het bewegen. Met vooral aandacht voor hun verschillende emoties: blij, bang, boos.

ACTIVITEIT 3:

DE BEWEGINGSOPDRACHTEN

Ik ben James Ensor en ik wandel op het strand. Oei, en nu begint het te regenen. En er is nog meer wind. Oef, de wind en de regen zijn weg. Oh, nu is er heel veel wind en ik moet echt tegen de wind in stappen. Oef. Ik kijk goed rond wat ik zou kunnen schilderen. Die boot daar? Nee! Die mensen in de zee? Nee! Weet je, ik teken die badkoets. Ik ga zitten en neem eerst mijn potlood en kijk aandachtig naar de badkoets. Die teken ik op het doek. ... Ik kijk nog eens. Nu neem ik mijn verf en ik schilder de koets in het blauw. ... De lucht ook blauw, maar ietsje lichter. ... Het strand wordt geel en de zee donkerblauw. ... Ik sta op en bekijk het doek van ver. Het is mooi.

Wacht. Ik maak een portret van mezelf. Maar hoe doe ik dat, vraag ik me af. Hmm, even nadenken... Tuurlijk, ik neem een spiegel. Wacht, waar vind ik die? Ha hier. Ik zet de spiegel vlak voor mijn neus op een kast. Ik neem mijn verf en mijn penselen en leg dat heel voorzichtig op een tafeltje naast mij. En ik kijk in de spiegel. Wacht, eerst teken ik mijn hoofd, mijn haar en mijn baard. Dan mijn lijf. Ik bekijk mezelf in de spiegel. Hmmm, wat zie ik er serieus uit. Wacht, ik neem een kleurrijke hoed en zet die op mijn hoofd. Zo, nu nog die hoed schilderen en klaar is mijn portret.

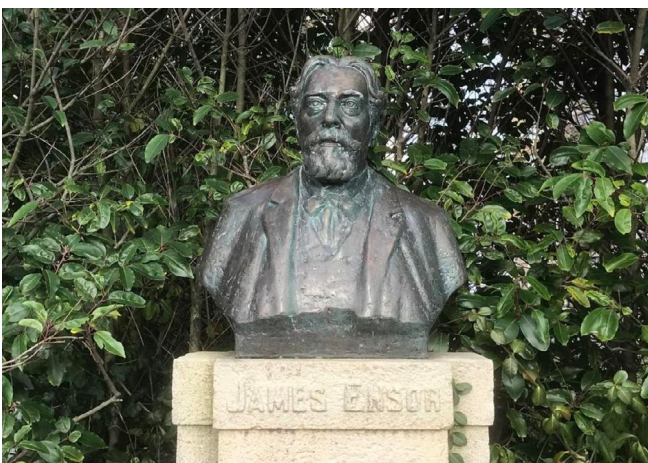

Ik maak een giga groot schilderij. Het wordt zo groot als de muur. Ik schilder een heleboel mensen die allemaal in een stoet stappen. Met heel veel kleuren en verschillende gezichten. Het is een groot werk. Heel soms moet ik zelfs een ladder gebruiken om links, rechts en boven alles vol te schilderen. En wie schilder ik allemaal weer? Muzikanten. Maskers. Vlaggen. ...

Met carnaval lopen er hele vreemde mensen in de stoet in Oostende. Mannen, vrouwen en kinderen met rare hoeden, vreemde kleren, gekke maskers. Wacht, ik loop eens in de stoet als zo een verklede figuur. En nu ben ik weer iemand anders in de stoet. Met een masker en een brede hoed op. En hop, nu speel ik fluit ... en nu speel ik trompet.

Ik, Ensor, krijg een beeld. Maar misschien denk jij wel aan een ander beeld. Ga maar eens stilstaan hoe jij het beeld van de kunstschilder ziet. Hoe staat hij? Hoe zijn zijn handen? Hoe kijkt hij? Niet bewegen he. Je bent een standbeeld van James Ensor. Wacht! Ik leg mijn haar nog even goed. En mijn snor moet mooi zijn.

ACTIVITEIT 4: KUNSTZINNIGE ORIËNTATIE

GERICHT WAARNEMEN EN OMGAAN MET BEELDTAAL

Lesdoelen: Zie pagina 37.

- Materiaal:**
- Twee schilderijen (zie bijlages pagina 33 tem 34)
  - Een foto van een schilderende Ensor
  - Kijkkadertjes
  - Smartphone
  - Prints van foto's
  - Prints van quotes kinderen
  - Tekenbladen en tekenmateriaal

Lesverloop: Alle delen hoeven niet in één lestijd te gebeuren. Het verloopt best gefaseerd.

DEEL 1 (15 min) BEWUST KIJKEN

- Kinderen bekijken aandachtig de 2 schilderijen van Ensor.
- Leerkracht laat kinderen focussen op details uit het schilderij door enkel de volgende vragen te stellen:
  - ° Wat gebeurt er in deze afbeelding?
  - ° Waaraan zie je dat?
  - ° Wat kunnen we nog meer ontdekken?
- Deze leer methode, gebaseerd op de Visuele Denkstrategie (Housen en Yenawine) leert kinderen bewuster naar kunst te kijken. Als leerkracht hou je het alleen bij deze vragen en geef je zelf zo weinig mogelijk invulling.

DEEL 2 (5 min) ENSOR WAS OOK EEN KIJKER

- Je wijst de kinderen erop dat ze heel veel dingen hebben gezien op de werken van Ensor. Die dingen heeft de kunstenaar ook gezien, tot in de kleinste details: de verschillende kleuren, de schaduwen, hoe groot het is, wat vooraan ligt en wat achteraan, ...

Dat kon Ensor ook heel goed. (Toon bijlage pagina 34) Hij kon iets in zijn omgeving zien waarvan hij meteen wist 'dat wil ik tekenen of schilderen'. En als hij iets zag dat hij wou tekenen of schilderen, dan bekeek hij dat heel aandachtig, net zoals wij dat net deden'.

DEEL 3 (10 min) EN NU KIJKEN WIJ ALS EEN KUNSTENAAR (UITVOEREN MET EEN KLEIN GROEPJE)

- Maak voor alle kinderen een 'lijstje' of 'kadertje' van karton. Laat ze rondlopen door de klas. Het kader houden ze op een armlengte van hun ogen. Zo kunnen ze hun omgeving door hun kader bekijken. Als ze iets moois zien, onthouden ze de plek. Uiteindelijk houden ze één lievelingsplek in de klas over. Dan vragen de kinderen of de leerkracht van die plek een foto (met een smartphone) kan maken.
- Alle gemaakte foto's print de leerkracht uit. Kinderen verwoorden aan de leerkracht waarom ze net dat plekje zo bijzonder vinden. De essentie van het waarom van de mooie plek komt op een blad.

DEEL 4 (15 min) WE TEKENEN ONZE LIEVELINGSPLEK

- Kinderen nemen plaats bij hun 'lievelingsplek' en tekenen die. Ze gebruiken hiervoor hun kijkkadertje om alles goed te kunnen waarnemen: grootte, vorm, kleur, compositie of wat staat vooraan en wat achteraan.

DEEL 5 EXPOSITIE

- Leerkracht maakt een expositie. Bij elke foto komt het getekende werk te hangen, samen met de quote
- Kinderen kunnen tijdens een 'rondleiding' uitleg geven aan hun klasgenoten.
- Een mooie titel voor de expositie kan dit ultrakorte gedicht van Kees Schippers zijn: Als je goed om je heen kijkt, zie je dat alles gekleurd is.'

Bijlagen
Activiteit 4.
Kunstzinnige oriëntatie

James Ensor, *Maskers en schaaldieren*, 1891, KMSKA

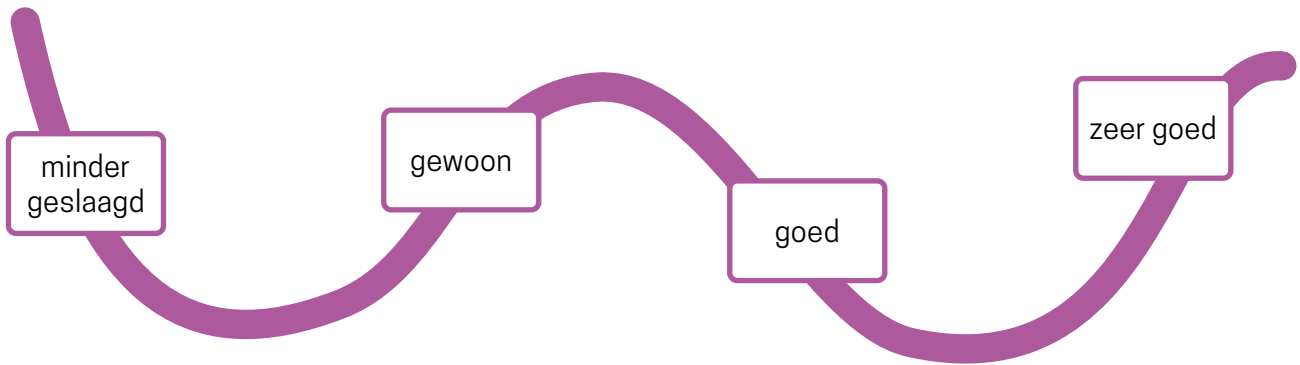
Anoniem, Ensor in zijn atelier in het ouderlijke huis, 1896-1897, collectie Mu.ZEE

Activiteit 5. Evaluatie van het project

WAT VOND JE VAN HET PROJECT? WAT HEB JE ERVAN OPGESTOKEN?

Ik vond het project algemeen. Laat kinderen het vertellen.

Vertel waarom.

Vertel wat je is bijgebleven van het project?

Wil je nog iets weten over Ensor? Zo ja, vertel wat?

Onderwijsdoelen

ACTIVITEIT 1 NEDERLANDS: VOORLEESVERHAAL OVER HET LEVEN VAN JAMES ENSOR

- Drukken eigen gevoelens, verlangens, indrukken, waarderingen en gedachten spontaan uit
- Mondelinge boodschap en beluisterd verhaal met betrekking tot een concrete of fantasievolle situatie begrijpen

ACTIVITEIT 2 BEZOEK AAN KUNSTENAARSATELIER OF AAN ENSORHUIS / MU.ZEE / MU-ZEE-UM

- Kennismaken met vormen van artistieke expressie door andere personen
- Een persoonlijk waardeoordeel ontwikkelen over beelden en beeldende kunst
- Door kijken en zien impressies opdoen, verwerken en erover praten
- Voldoening vinden in het beeldend vormgeven van anderen
- Zonder vooroordelen naar kunst kijken en luisteren en respect betonen voor uitingen van anderen

ACTIVITEIT 3 BEWEGEN BIJ HET VERHAAL VAN JAMES ENSOR

- Een gepast bewegingsantwoord geven op eenvoudige speltaken, bewegingsopdrachten en verhalend kader

ACTIVITEIT 4 KUNSTZINNIGE ORIËNTATIE: WAARNEMEN EN OMGAAN MET BEELDTAAL

- Visuele waarneming en beeldend geheugen versterken door beeldelementen te herkennen
- Beeldelementen als kleur, lijn, vlak, ritme, vorm en versiering herkennen en gericht bekijken
- Verschillende beeldende, technische middelen aanwenden en samen gebruiken om tot beeldend werk te komen

ACTIVITEIT 5 EVALUATIE

- Laten nadenken over eigen vorderingen
- Feedback geven over het leerproces

BRONNEN

- Xavier Tricot, James Ensor, Kroniek van zijn leven, Uitg. Mercatorfonds
- Koen Crul en Oetang, De Grote Zeppelin, Didactiek voor kunstzinnige vorming in het onderwijs, Uitg. Pelckmans
- Inne Gheeraert en Mieke Mels, Ensor en Spilliaert, Uitg. Mu.ZEE Oostende
- A la Carte, Uitg. Mu.ZEE Oostende
- James Hond en de zwarte vorst, uitgeverij Van Halewyck
- www.jamesensor.vlaamsekunstcollectie.be
- www.mskgent.be
- www.muze.be
- www.kmska.be

CREDITS

Een uitgave in opdracht van mu-zee-um vzw in het kader van het Stadsfestival Ensor 2024

Concept en teksten:

Rik De Jonghe (educatief ontwerper) rik.henri.de.jonghe@gmail.com

Vormgeving: Bianca Dewamme: www.wobie.be

Feedbackgroep van leerkrachten:

Iris, Lieselot, Jolien, Frie, Heidi, Karel, Frederik en Hannes

